

Karner a Karnburg Joan. Jac. geschworne Buchhalterischer Rait-Officier und Canzley-Ingrossist, Academicus Operosus in Laybach, hat verfertigt und zum Druck befördert:

3. Teutsch- und Crainerische Wehrungs-Veränderung etc. Layb. bey Jos. Thadd. Mayr 1687, in 8. oblongo. Editio emendatio ex eadem typographia prodiit 1701, in 8. ordinar. (Marci A. S. Paduano Bibliotheca Carnioliae, redigirt von August Dimitz, Laibach 1862. pg. 30.)

4. Teutsch- und Crainerische Wehrungs-Veränderung, sambt einem beigefügten ganz ausführlichen Interessen-Entwurf. Verlegt durch Hanns Jacoben v. Kürnburg. Laibach 1701. 12. (M. d. h. V. f. K. 1858. str. 11.) (Dalje prihodnjič.)

Listek.

Primož Trubar. Dné 28. junija 1886. leta preteče tristo let, odkar je v Derendingi na Virtemberškem zatisnil oči svoje osnove nosilec novoslovenskega slovstva, književni Kolomb naš, Primož Trubar. Kaj je bil ta mož književnosti naši, tega ni treba pripovedovati nobenemu razumnemu Slovencu. Kadar se imenuje čestito ime Primoža Trubarja, lahko sname klobuk z glavé vsak, komur knjiga slovenska ni briga deveta. Mislili smo tristoletni spomin njegove smrti v Ljubljani praznovati s spodobno slavnostjo. A ker bi se tako praznovanje iz lahko razumljivih vzrokov morebiti napéno tolmačilo, opustili smo to namero svojo. Vendar čujemo, da priredi pisateljsko društvo dné 26. junija 1886. v Ljubljani Trubarju v spomin slavnostni večer. Vrhu tega se nedosežnega pisatelja in vélikega narodnega dobrotnika spominjamo v primernih spisih. G. Andrej Fekonja priobčuje v tristoletni spomin Trubarjeve smrti v našem listu korenito literarno-zgodovinsko razpravo „O pričetkih slovenske književnosti“ — in dični Gorázd naš mu je v današnjem zvezku „Ljubljanskega Zvona“ posvetil prekrasno legendo „Novi svetnik“.

Nové knjige slovenske Človek, v pogledu na njegovo telo in dušo, s kratkim navodom, kako si ohraniti in utrditi zdravje. Za šolo in dom. Sostavil založnik Janko Leban, učitelj v Lokvi, v Ljubljani. Natisnil Jožef Rudolf Milic 1886, 54 strani. Cena 45 kr., po pošti po 50 kr. Knjižico prodaja pisatelj Janko Leban, zdaj učitelj v Arberu, p. Št. Daniel na Primorskem. Tako slóve ime knjižici, ki je ravnokar zagledala beli dan kot ponatis iz našega marljivega „Učiteljskega Tovariša“. Gosp. J. Leban opisuje v I. delu na kratko vse glavne dele človeškega telesa, hvalevredno rabeč znane Erjavčeve termine, ki nam jih je ta podal v svoji „Somatologiji“. Opis je tu in tam skoraj pretesen, časih bi želeli še kacega pojasnila, da bi preprosti čitatelj lože razumel stvar. Tudi par malih nedostatkov naj bi bil gospod pisatelj popravil, na pr. da „lev živi le v gorkeji Afriki“; „vsak poedini ud človeškega telesa je iz kostij“; „krača ima zadaj mišičje ali muskulaturo, katero zovemo mečo“ (— mišičje je „Muskelsystem“, kakor okostje „Knochensystem“ etc). V II. delu podaja gospod pisatelj najvažnejše stvari o „dušeslovnih početkih“, v III. delu pa kratek návod, kako si ohraniti in

utrditi zdravje. V zadnjem oddelku našteva pravila, kako je ravnati z navidezno mrtvimi ljudmi (z zamrtniki). Ta pouk je pisan v „pesemski obliki, da si čitatelj stvar lažje zapomne“. Mi v tem slučaju nismo z gospodom pisateljem istega mnenja; ko bi se nam kaka nesreča pripetila, ne bi radi prišli v roke takemu, ki bi nas reševal s pomočjo verzov. Bojimo se, da bi v odločilnem trenutku pozabil verze in rime in slabo opravil dobro svoje delo. — A to so le malenkosti, ki jih omenjamo; v obče smo s knjižico prav zadovoljni in želimo ji srčno, da bi se v šoli in na domu kmalu udomačila ter dobila obilno bralcev. Nekatere jezikovne stvari, ki bi si jih tu in tam drugače želeli, ne bodo izdatno škodovale občni koristi, ki jo pridno delce vsekako porodi. K.

— Umetno ribarstvo. Spisal Ivan Franke. Ljubljana. Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 1886. 50 str. Cena 50 kr. — Znani veščak in ribolovec prof. Ivan Franke v Kranji je te dni izdal knjižico „Umetno ribarstvo“, s katero je vrlo ustregel vsem prijateljem domačega ribištva. V lahko umevni, priprosti besedi, kateri se pozna, da jo je narekovala posebna ljubezen do predmeta, pripoveduje nam, kako pripravne so slovenske dežele za razvoj ribarstva. Nad 30.000 oral krije vodá po slovenskih pokrajinah; v bistrjih studeneih, rekah in jezerih naše zemlje tiči kapital, ki ga le premalo poznamo in cenimo. Ribarstvo je pri nas sploh v slabem stanju in zato se je treba „privaditi umetnega ribarstva, naučiti se množiti ribe v malem ribnjaku, pokončevati ribje sovražnike“, kakor piše g. pisatelj. V svojem delci nam podaja v to potrebna sredstva in dokaj lepih navodov. Najprej nas seznanja z raznimi svojstvi naših vodá, potem nam opisuje glavne ribe, ki bivajo v njih; nadalje opozarja na tuja plemena, ki bi se dala udomačiti v naših vodah; slika nam, kakih priprav je treba za umetno ribarstvo, kako je zvrščevati in kako mladi zarod odgojevati. Konečno opisuje, kako se ribe varujejo raznih sovražnikov, ter dodaja spisek najznamenitejših tvrdk, ki prodajajo reči, ki so potrebne za umetno ribarstvo.

To je bogata vsebina drobne knjižice. Da bi pač segli po nji pravi ribiči, kakor tudi drugi prijatelji te lepe lovi! Delce zasluži priznanja v polni meri. Š.

— Kruh nebeški ali navod, pobožno moliti in častiti presveto Rešnje Telo s trojno sv. mašo in drugimi navadnimi molitvami. Na svitlo dal Janez Zupančič, župnik. Z dovoljenjem vis. čast. ljubljanskega škofijstva. Tretji zopet pomnoženi in zlepšani natis. V Ljubljani, 1885. Založila družba sv. Vincencija. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani. 8. 435 + IV str. Cena v polusnje vezani knjigi 70 kr., lepše opravljeni več.

Večkratni natisi so redki v slovstvu našem. Izvzeti nam je molitvenike. Tretjič že lomi g. župnik Jan. Zupančič „Kruh nebeški“ čestilcem presv. R. T. Dasi tiči v njem marsikaka nemška smet, marsikaka slovniška in sintaktiška hibica (n. pr. obdajano, zamoreš, v pretečenem mesecu, stan gnade božje, prepogostni deležniki trpno-preteklega časa, napačna končnica prislovov: pristrčniše, močnejše itd. mesto: pristrčnejše, močnejše itd. kateri pridejo te obiskat, mesto: kateri te pridejo obiskat itd.), vendar ne moremo odreči knjigi priporočila. Namen ji je blag: za skupiček „Kruha nebeškega“ nakupi Vincencijeva družba ljubljanskim siromakom zemeljskega kruha. Kadar pojde knjiga četrtič pod tisek, naj se ji korenito zboljša jezik, da bode vredno devati na naslovno stran ponosno opomnjo: „zlepšani natis“. Nikoder drugod se ne pači tako in ne muči dika naša. — glagol slovenski, kakor po naših molitvenikih. „Kruh nebeški“ se malo meni